

spannmålsgrödor kan dra nytta av, säger Bjarne Back.

Bjarne berättar samtidigt att han och Håkan står i beråd att testa en ny bönsort – Sampo-åkerbönan.

– Växttiden för Sampo-bönan är 100 dagar jämfört med 106 dagar för den sort som vi använder just nu. En skillnad på en dryg vecka betyder mycket på höstkanten, säger han.

Ekologisk havre värderas högt

Bjarne och Håkan Back producerar till vardags ekologiskt spannmål av olika sorter: korn, vete, råg, havre samt vall.

– Totalt har vi spannmålsproduktion på drygt 50 hektar. Något över 40 hektar är reserverade för foderväxter och tio hektar för bete. Vi har odlingar i Rimal, Karkmo och Solf. Vid sidan av det egna foderbruket säljer vi över hundra ton spannmål årligen – främst till Laihia Malas och Polar Mills.

Inte heller oljeväxter är främmande för Rimal-producenterna.

– Tidigare hade vi egna rybsfält. Men under de senaste åren har det varit stora problem med övervinterningen på det området. Vintrarna har varit så regniga och dåliga. Just nu har vi emellertid sått in höstrybs i ett kornfält.

Vid sidan av det etiska perspektivet och visionen om kemikaliefri verksamhet kan ekologisk spannmålsproduktion också vara ett mera lönsamt alternativ nuförtiden.

– Uppköparna betalar för närvarande tre gånger mera för ekologiskt havre jämfört med den konventionellt odlade varianten. Vad gäller tillgången på ekologiskt foder är bristen skriande i Finland, betonar Bjarne.

Psykologiskt sett stor förändring att sadla om

Året var 1974 när Bjarne Back gjorde sina allra första försök på den ekologiska fronten.

– Till att börja med experimenterade jag med ekoodlingarna. Det var fråga om ärtor, men också till exempel persisk klöver. Jag tänkte att jag kan avvara fem hektar. Sedan ökade jag arealen till tio hektar och så vidare.

– På den tiden erhöll man inte några extra stödmedel. Jag minns att det var vanligt att man skrattade åt oss som försökte oss på ekologiska odlingar.

– Sedan 1979 har jag varit ekologisk producent på heltid, säger Bjarne.

Bjarne Back framhåller att det för många jordbrukare känns som ett mycket stort och psykologiskt betungande steg att byta spår och ersätta konventionella metoder med ekologiska.

– Ofta gör man som man alltid har gjort. Den äldre generationen är inte sällan konservativt lagd i det avseendet. Men också i Österbotten har det blivit vanligare med att övergå till ekoproduktion. Speciellt i Korsholm och Vasaregionen har intresset varit rätt stort.

Ekoproducenterna för bland annat

en ständig kamp mot tistlar och diverse ogräs. Bjarne Back poängterar till exempel vikten av att använda en kultivator som sprätter upp kvickrötter effektivt.

– Av grundläggande betydelse är också att se till att pH-värdet är tillräckligt bra i marken och att området är väl dränerat. Likaså är det viktigt att så grödorna på rätt tidpunkt och gå sin egen väg i det avseendet, säger Bjarne.

Bjarne Back hoppas att den ekologiska spannmålsproduktionen kommer att öka också i det i nordiska sammanhang eftersläpande Finland. Inte minst med tanke på själva naturen och vattendragens framtid är det relevant att gå in för kemikaliefria lösningar och det behövs också tillräckligt med naturliga pollinatörer, säger han.

– I Sverige pågår det hela tiden olika typer av forskning för att man ska kunna minska kemikaliebehandlingen inom jordbruket. Man försöker nå tekniska framsteg och testar bland annat lösningar med laserteknik. På sikt borde det ske en liknande utveckling i Finland, säger Bjarne Back.

Goda exempel och samarbete gynnar ekoproduktionen

Det är främst havreproduktion som har varit ett utropstecken i den ekologiska spannmålsvärlden på sistone.

– Intresset för rent och glutenfritt havre är starkt och odlarna försöker öka sina arealer. Priserna som Helsingin Mylly betalar är höga och exporten drar, säger Ulrika Wikman, ekoväxtodlingsrådgivare på Pro Agria/ÖSL.

Ulrika Wikman säger att förekomsten av en mångsidig odlarkår i Österbotten medför att det finns potential för att öka den ekologiska odlingen ytterligare.

– Men när det gäller den ekologiska totalarealen är några andra inhemska landskap steget före idag, konstaterar Wikman samtidigt.

Enligt Wikman överväger alltför jordbrukare att byta ut konventionell produktion mot ekologisk. Man tar kontakt och gör förfrågningar via de aktuella projekt som strävar efter att befrämja ekoodling.

– Ofta är det dock en lång process att ta ett beslut om att börja odla ekologiskt. Övergången upplevs vanligen som en invecklad historia. Att lära sig odla och tänka på ett nytt sätt är energikrävande.

Ifall det finns goda exempel omkring har det en underlättande effekt. Om någon eller några jordbrukare i ett område har valt den ekologiska linjen är det möjligt att andra producenter tar modell av det hela och följer efter.

– Att olika ekogårdar utvecklar olika typer av samarbete, till exempel i fråga om transporter av mindre mängder ekologisk säd, är också viktigt i sammanhanget, säger Ulrika Wikman.

TEXT & FOTO
Joakim Snickars
joakim.snickars@gmail.com

Glada kossor och Atte Hermansson på Majvik gård.

Öppet hus på många ekogårdar i morgon

På naturens dag lördagen den 26 augusti öppnar sammanlagt 35 ekogårdar runt om i landet sina dörrar för besökare. Tanken är att man ska få möjlighet att bekanta sig med ekologisk produktion, matens ursprung och arbetet på gårdarna.

SLC-gårdar som deltar är Ahlbergs trädgård och Majvik gård i Väster-skog i Sibbo, Malmgård i Lovisa, Koskis gård i Koskis samt Skogsjö Gris i Munsala och Mattssons ekogård på Eckerö, Åland.

Det är första gången som Skogsjö deltar och likaså första gången en ekogård på Åland deltar i evenemanget.

Majvik öppet mellan 12 och 15

Majvik gård i Sibbo håller öppet hus mellan klockan 12 och 15. På gården kan besökarna bekanta sig både med de elva dikorna av östfinsk lantras (Kyyttö) samt med hönsen. Det blir också café där det säljs både bakelser och något salt samt kaffe och té.

Klockan 14 blir det rundvandring på gården under ledning av Atte Hermansson, som arrenderar och driver gården sedan fyra år tillbaka. Gårdsbutikens med bland annat gårdens egna grönsaker håller också öppet.

– Om allt går som planerat så avslutar vi dagen med att släppa ut korna på bete, berättar Hermansson

som också påminner om att betalning i gårdsbutiken fungerar endast med kontanter.

På Majvik, där man bedriver biodynamisk odling, produceras bland annat potatis, morot, lök, rödbeta, kålrot, rova, gurka, tomat, squash, grönkål, bönor och purjolök.

Produkterna säljs bland annat till privata skolor och daghem samt till restauranger i Helsingfors. På gården jobbar också ett par säsongsanställda samt några praktikanter.

Öppet hus på ekogårdar sedan 2013

Den finska naturens dag den sista lördagen i augusti har firats med öppet hus på ekogårdar sedan 2013. Majvik deltog första gången i fjol och hade då närmare 100 besökare.

Öppet hus-evenemanget samordnas av jord- och skogsbruksministeriet, föreningen Pro Luomu, Luomuliitto, MTK och SLC.

Ekoproduktionen upptar för närvarande 12 procent av Finlands åkerareal. I Norra Karelen, Kajanaland och på Åland upptar produktionen redan över en fjärdedel av åkerarealen. Ekoproduktionen har ökat mest i Mellersta Finland, Norra Österbotten och Satakunta. Ekogårdarna är i medeltal cirka 57 hektar, det vill säga större än genomsnittsgårdarna.

TEXT & FOTO
Nina Colliander-Nyman
nina.colliander-nyman@slc.fi